

Nicolae VASILE

Ping-pong cu gânduri și vieți (3)

De ce vor copiii să sară etape din viață, să ajungă mai repede la ceva care, vor constata singuri, nu seamănă aproape deloc cu speranțele lor inițiale?... Cu cât intrăm în grijile vieții mai devreme, cu atât scurtăm partea frumoasă a vieții. Bine ar fi să o lungim cât putem, intrând în partea grea cât mai târziu, cu excepția îndeplinirii unor procese biologice care trebuie făcute la timpul lor, de exemplu procrearea. Dacă i-a trecut timpul, se va face cu defecte sau nu se va mai face deloc.

Există o tendință a copiilor, care ține de exagerarea rolului eficienței economice în viață, în care părinții au obună parte de vină. Aceștia sunt supărați pe soartă că nu s-au putut ei realiza suficient, zic ei, din cauza comunismului. Restul depinde de neajunsurile existente în orice societate, chiar și în statele cele mai dezvoltate. Astfel, perioada de formare a unui om se reduce tot mai mult și se pierde ceva ce nu va mai putea fi recuperat niciodată.

Odată, la solicitarea unui părinte, care avea un copil în perioada gimnaziului, am participat la o lecție de dirigenție, prelungită la două ore, la clasa a VII-ea, a uneia dintre școlile renumite din București. Pe lângă această situație de forțare a precocității, profesorii și

părinții mai reclamau și dezechilibrul care se formase în preocuparea elevilor între învățarea utilizării calculatorului și celelalte discipline, mai ales cele umaniste.

Era o încercare temerară. Eu aveam o lungă experiență didactică, dar la nivelul studenților, masteranzilor și doctoranzilor, mai puțină la copiii de gimnaziu sau liceu. Am acceptat, din dorința de a fi util, mai ales că trecusem și eu prin experiențe similare în cazul fiului meu, care s-a dovedit ulterior a fi un caz de succes, dar a trebuit să pregătesc puțin întâlnirea.

Chiar la începutul discuției, întrebarea din partea clasei, destul de obraznică, venită prin vocea unei fete, care s-a dovedit ulterior a fi cea mai dedicată dialogului, a fost:

- Domnule profesor, dumneavoastră știți să deschideți un calculator?...

Răspunsul meu că am scris câteva zeci de cărți utilizând calculatorul a părut a fi satisfăcător. Nu au mai continuat cu abordări tupeiste. Trebuia însă ca eu să găsesc metoda de a-i conduce spre esența discuției, și anume:

- Precocitatea nu este totul în viață, uneori având chiar rezultate negative;

- Doar cunoașterea utilizării calculatorului nu îți este de mare folos dacă nu știi și la ce să-l folosești.

La primul subiect am apelat la exemplul sportivilor de mare performanță, care obțin

rezultatele remarcabile când sunt foarte tineri, trăind mari satisfacții în acea scurtă perioadă, dar apoi urmează o scădere lungă, uneori până la sfârșitul vieții, plină de uitări și lipsuri de toate felurile. Psihicul uman percepe pozitiv perioadele de creștere, dar intră în depresie în timpul scăderii. Este preferabilă alegerea unei activități în care perioada de creștere să fie cât mai lungă, sau aceasta să coexiste cu preocupări de scurtă durată care să se cumuleze cu cealaltă. Aceeași situație era și cu mulți elevi olimpici, naționali sau chiar internaționali, care s-au pierdut pe parcurs. Le-am dat o serie de exemple, după care am observat la ei că au devenit gânditori și mai înțelecători.

La a doua problemă, cea a supremației calculatorului față de orice, similară cu cea a limbilor străine, le-am explicat că la un moment dat calculator și limbi străine va ști toată lumea, dar cei care vor mai ști și ceva în plus vor fi avantajați. Această evadare în domenii generale, la modă pe moment, îi pot conduce la autoexcludere din mari segmente de piață a muncii. Mi s-a părut că a doua problemă au asimilat-o mai repede.

Ne-am despărțit prieteni.

Am repetat experiența, la nivel de liceu, împreună cu Varujan Pambuccian, cu elevii din clasele a XII-a de la liceele din Baia Mare, adunați într-o sală de sport. Varujan era

avocatul calculatorului, iar eu al celorlalte discipline. A început el cu întrebarea:

- Cine are calculator acasă?... Să ridice mâna!...

A urmat o manifestare de entuziasm ca la un meci de fotbal când marchează echipa gazdă. Ce puteam face eu să echilibrez cât de cât situația? Mi-a venit pe loc soluția. I-am întrebat:

- Cine are acasă câine? Să ridice mâna!...

A urmat o reacție, dar nu la fel de intensă ca cea precedentă, însă lucrurile s-au egalat la întrebarea următoare a mea:

- Ați vrea ca în locul câinelui vostru viu să aveți unul electronic?...

Ce a urmat m-a convins că există încă loc și pentru altceva în afară de calculator. A urmat un dialog foarte interesant cu sala, peste o mie de elevi, de mai bine de patru ore.

Cu studenții, mult mai apropiați de problemele reale ale vieții, de grijile față de ce va urma, am avut o întâmplare din care am înțeles dorința lor de implicare mai presus decât cea de acumulare de cunoștințe. Aveam la Politehnica din București o grupă de master. Mă rugase Claudia Marțiș, colega mea de la Cluj, să vin la ei cu ocazia Zilelor Porților Deschise și să țin o prelegere în Aula Politehnicii pe o temă la alegerea mea. Aș fi vrut să merg, un schimb de atmosferă face bine oricând, din

păcate se suprapunea cursului de la București. Cum eu predam și cursul și seminarul, nu aveam cum cere cuiva să mă înlocuiască. Le-am spus masteranzilor dilema, ideea fiind de a găsi o soluție să mutăm lecția în altă zi, însă unul dintre ei a venit cu o idee mai bună. În ziua respectivă să se facă doar seminar, care era de felul lui foarte interactiv, eu fiind mai mult moderator. Respectivul masterand, cel mai bun din grupă, se oferea să modereze în locul meu urmând același mod al desfășurării dezbaterii, pe tema dată de mine. Lucrurile au mers excelent, ulterior, până la sfârșitul semestrului, repetând experiența și cu alți masteranzi, implicarea lor fiind superioară față de situația de dinainte. Creșterea contribuției lor la bunul mers al lucrurilor i-a atras în mod deosebit și a condus la creșterea gradului de participare.

De ce vor tinerii să facă pașii mai grăbiți în viață?... Nu știi!...

Și El era tânăr, și el era grăbit să parcurgă viața. Când te grăbești în ceva, dorești să-ți mai rămână timp la sfârșit pentru altceva. Când te grăbești în viață, pentru ce vrei să-ți rămână timp la sfârșit?...